

Budapesti előadás 2012. április 16.

Alkotmány: látjuk-e a fától az erdőt?

Kolláth György

www.kollath.com

Tisztelt Barátaink! Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm Önöket: köszönöm a meghívást.

Velem van a fiam: Kolláth Bálint. Ő a kreativitásban legmerészebb kezdeményezés: a *BankRáció.hu* egyik tagja. Néha inkább a banki nyitottság, máskor a szigorú ráció megjelenítője. A kettő között derűs européer.

Én baloldali liberális, konzervatív neveltetésű jogász vagyok: szervezetektől független, de nem semleges. Az 1989-ben rendszert váltó alkotmányosság közreműködője voltam, ma is értékrendjének derűs védelmezője vagyok.

Sosem nyilvánítok politikai véleményt. Alkotmányjogi álláspontom része a demokratikus jogállam tisztelete.

3 honpolgár-típus

Magyarország az utóbbi 25 évben rendkívüli, néha keserű változásokon ment keresztül. Diktatúrából lett demokrácia: majdnem úgy, ahogy rekonstruálnák az omlettből a friss tojást. A legvidámabb barakkból a legszomorúbb pláza lettünk? A politikai fordulatok feszült éveit éljük. Hazámat jogi szempontból egy példa szimbolizálja. Leeresztett vasúti sorompó, hosszú lehet a várakozás, 3 honpolgár-típus érkezik.

1) A béketűrő megáll és fogyó türelemmel vár. Talán káromkodik, eszik-iszik, telefonál, kiönti a hamutartót. Arányuk: kb. 35-40 %: főleg nők döntenek így.

2) A tüzes magyar bármi áron kikerüli vagy tönkre teszi a (fél)sorompót: erővel átmegy rajta. Arányuk kb. 15-20 %: főleg macsó férfiak tesznek így.

Macskajáték

3) A fennmaradó közel 40-50 % folyton rohanna, kihívást lát e helyzetben. Az utolsó pillanatban, kockáztatva iparkodik átcsúszni a vonat előtt vagy gyalog a sorompó alatt. Autóval dühösen kivág a sorból, tolat, megfordul és kerülő utat keres.

A 2) és 3) együtt: minél nagyobb az ember arca, terepjárója, annál gyakoribb a frusztrált, veszélyes próbálkozás. Ilyen a jogállamunk, az adózási fegyelmünk, a közpolitikánk, a közlekedési kultúránk és főméltóságaink első reflexe is. Nem újdonság ez. Otto von Bismarck, a Vaskancellár mondta 200 éve: minden magyar egy jogász és egy huszár keveréke. Kardunk rozsdás, szavakkal vívunk. Nem szoktunk időben leszállni a magas lóról. A mai politikát óvodai vicc szemlélteti. Kiszól a kertbe a dadus: -Kisfiam, ne húzd a macska farkát! Süvít a válasz: -Én csak fogom, ő húzza!

80 év hátrafelé

Európai megfigyelés: a magyarok karikás ostorral csinálnak alkotmányt, váltanak főtitisztviselőt.

Megtagadott ortodoxia a makrogazdaságban és másutt is van. Így pl.: ha egy nőnek egy gyermek kihordása 9 hónap, akkor nálunk 9 nőnek csak egy-egy hónap?!

Csak akarni kell? EU-vicc: Maják naptára, 2012=világvége. Nem probléma! Költözz

Magyarországra! Most mennek vissza 80 évet az időben. 2012 tavaszán kívül-belül feszültségek, háborúskodások, erőszakos intézkedések jellemzik a közállapotainkat. Fontos és szimbolikus ügyekkel szemléltetem jogi gondjainkat.

Ki csatlakozott kihez?

1) Az EU bizalmatlan a politikai és jogi fejleményeink és a kormány magyarázatai iránt. Okkal. Nem ízlésbeli, szocializációs vagy perszonális a konfliktus. Az alapértékek és az önként vállalt kötelezettségek megsértése eszkalálódik. A baráti jótanács és diszkrét intés ideje lejárt. A hazai értelmiség súlyosan megosztott, állandó a polarizált közbeszéd. A bírálók hangja még gyenge, de pár axióma nyilvánvaló. Nem az Unió csatlakozott hozzánk, hanem fordítva. Az Unió írott, szokás- és precedens-joga: Brüsszel, Luxemburg és Strasbourg úzusa felülírja a magyar alkotmányt is. Az ország nem azonos a kormánnyal. Valódi érdekünk a XXI. századi progresszió, integráció és versenyképesség lenne: amit a kormányzati hiteltelenség, nem pedig a brüsszeli adminisztráció rombol.

Trükk és mantra

Cseles játékosnak látszunk: a magyar mögöttes lép be a forgóajtóba, de előtted lép ki. Sérelmi politikából, elszigetelődésből nem lesz sikerorientált ország. Az Unió a jogállamiságot, a pluralizmust, a szabad médiát, a hatalom-megosztást, a politikától független állami posztok integritását, a politikai hatalmat korlátozó emberi jogok betartását elvárja, elkezdte kikényszeríteni. Igaza van, ez volna a saját érdekünk is. Az Alaptörvényt is ide értve 10-12 új törvényt vizsgál a Velencei Bizottság: nem csak de jure, hanem de facto módon is. Kormányzati kommunikációs ellenvetés: csak azért mondják, mert irigylik a 2/3-ot, mert a bal-liberális oldal ármánykodik, mert új utakat járunk a hanyatló Európában. Típusmondat: ugye, hogy nem korlátozzuk a szabadságot, hiszen bárki beszélhet a korlátozásról?

Két támadó ék

Valójában szűkül a jog és minden autonómia tere, esélye. Feldúlták az oktatást, az egyházügyet. Mámoros éhséggel foglal(t) el minden pozíciót a hatalom. Nem tud vele boldogulni: képtelen konszolidálni, pacifikálni. *Önök szerint nem fából vaskarika vajon egy nyitott társadalmat, szabad demokráciát vasmarokkal, fentről, egy kézből irányítani?*

2) Az Orbán-Simor konfliktusról. A kormányfő nem omnipotens erőművész: a jegybank nem kereskedelmi bank, sem jackpot. Kölcsönös, jóhiszemű együttműködésük alkotmányos norma. Nem megy. A Real Madrid szemléltet. Néha a csatársorban 2 támadó ék van: Benzema és Higuaín. Benzemának nem az a dolga, hogy semlegesítse Higuaínt, és az se, hogy megcsapolja a bankkártyáját. Esküt tenni sem a csapattárs karikatúrájára kell. Ha itt az Unió engedne, a monetáris fegyelem garanciája menne a süllyesztőbe. *Önök vajon látnák értelmét az uniós szervek meghátrálásának?*

Mennyi a 2/3-ad?

3)A parlament Jolly Jokernek tekinti a 2/3-os kormányzati mandátum-többséget. Túlgyőzte önmagát, de számoljunk utána! 8,1 millió választójogosult van. 2,7 millió fő szavazatával nyert alkotmányozó többséget: 2/3-ot a kormánykoalíció. Ma is 50 % körül van a passzívak, a „nem választók”, a politika egészével elégedetlenek aránya. Parlamentáris rendszerben a győztes csak a ciklus idejére szóló politikai tisztségeknél visz mindent. Békén hagyja a pártsemleges, független posztokat, a hivatalnoki kart. Itt nem így történt. Magyarul hangzik erősen: megbocsátás helyett elbocsátás - százezrével. Alkotmányjog: *a minősített többség alkotmányos garancia, lényeges tartalma az országgyűlési képviselők közötti széles körű egyetértés, mely az alkotmányos berendezkedés alapjainak megőrzésétől elválaszthatatlan.*

Patchwork

Az ellenzék kisémmizése, a kontroll kikapcsolása egyformán sérti az Uniót és hazai demokráciát. Mégis olyan új, pártos választójogi törvény készült, amely /a korábbi és a pillanatnyi arányok mentén/ ma abszolút vagy újból 2/3-os többséghez juttatná a kormányoldalt. Sőt, másutt a mandátumot nem érő töredék-szavazatokat adják össze: a kiegyensúlyozottság érdekében. Nálunk fordítva: a győztes kap bónuszt, kb. úgy, mintha egy autó-nyertes benzinkutat is haza vihetne. A választás eljárási törvénye – a kampánytól a jogorvoslatokig - ködbe vész. A külhoni magyarok választása a normál rendbe beiktathatatlan. *Az Önök országában vajon tudják már, hogy az ott élő magyarok milyen névjegyzék nyomán, hány vokssal és milyen felelősséggel szavaznak – idehaza?*

4) Az új Alkotmány: szimbolikus névvel Alaptörvény működésképtelen közjogi Frankenstein. Úgy készült, mint egy patchwork. Megkerült minden szűrőt, megalapozást és kritikát.

Koronás történelem

Terápiát kínál diagnózis nélkül. Centralizál és múltba mereng. Összegyűrná 1938-at 2011-gyel. Ambivalens az eredmény. Ha már nem jöhet vissza a királyi Nagy-Magyarország, legalább a nevéből tűnjék el a köztársaság. /A minap az elnöki rendszerrel kacérkodó miniszterelnöki eszmefuttatás hangzott el./ Ha már nem lehet a bázis a Szent- Korona-tan, legalább készüljön kötelező preambulum vitatható történelmi tételekkel, Nemzeti hitvallás névvel. Rangrejtve a (nép)szuverenitásra is hivatkozni kell: jól jöhet az Unióval szemben. Szubjektív hiba az ország legitimációját, állami státuszát az 1944. évi német megszállásától az 1990. évi szabad választásokig kiradírozni. Kellett egyáltalán, avagy éppen most egy rossz, új Alaptörvény? Valójában nem. II. Frigyes mondása: mit ér a kötelesség egy jó alkalomhoz képest?! Csőlátás: nem látjuk a fától az erdőt.

Labdarúgó attitűd

Futball-perspektívából, labdarúgó attitűddel tilos volna alkotmányozni. Nem klubcsapat alkotmányoz, hanem nemzeti válogatott. Nem győztes-vesztes végeredményű a „játék”. A többség (túl)hatalmát kellett volna korlátozni, az önkény esélyét kizárva. Szabadságharcos alkotmányozás nem létezik. Mikor nyertünk utoljára szabadságharcot? Igazán sose, az Unióval szemben most sincs rá esély. Európában egy alkotmány sok közös vívmányból áll. Értéktartalmú, de ideológiailag és pártalapon semleges, stratégiai döntésekből álló, távlatos normaköteg. Általánosan elismert elvek, szabályok és modern kihívások válasza. Taktikai szempont, időszakos pártérdek nem determinálhatja. Súlyos vége lesz a kuruckodásnak, ha a természet, a gazdaság, a fizika, a társadalom és az Unió törvényeit a hazai jog voluntarista módon legyőzni szeretné.

Sérthetetlen államfő

5) 2 hete lemondott az államfő. Okok: januárban előjött egy biztos plágiumvád, 2 hónapig tartott a politikai maszatolás, a kivárás, az összevissza beszéd, majd egy sorry! nélkül történt a méltatlan lelépés. A helyzet 3 okból vált tarthatatlanná. 1) Bár jogilag már nem üldözhető a plágium, de a vele kapcsolatos hamis kommunikációt mindenütt kinevették. 2) Lemondani azért is kellett, mert a kormányoldal őt: a maga emberét már tehertételnek tartotta. 3) Az internetes, szabad nyilvánosság megtagadva-megsértve látta a semleges, kiegyensúlyozó államfői szerepfelfogást. Az egyetemi és más szellemi elit veszélyben látta a diplomák, a tudományos címek presztízsét. Lakmuspapír-értékű a történet.

20 év tükre

6) Magyarország ma se hal, se hús. Egyidejűleg van romló jogállamiság (a törvények uralma): mellette pártos, bornírt és tolakodó autokrácia: végül időhúzás, bizonytalanság, káoszba hajló igen, nem és talán. Európai szemmel a demokráciánk 20 évének tükre: az egyik kormányozni nem tud, a másik győzni. Gyakran cserélnek, de a trend marad. Tanulság: a politika csúcsán a hitelességhez támadhatatlanság, morális és elvi szilárdság, valamint a 10 millió polgár zömét meggyőző attitűd tartoznék. *Őnök szerint reális ez?* Alaptörvény: a nemzet egységét kifejező, az államszervezet demokratikus működése felett őrködő személy az államfő.

Jelölés, piacgazdaság

Mit kíván ez? Azt, hogy konszenzus-képes egyén lépjen elő. Azt, hogy még krízishelyzetben is – amit nem ő teremtett – 100 %-ig demokrata legyen. Forogtak nem adekvát nevek is. Shakespeare Hamlet-je szemléltet. A-szenárió: levegőt eszem, ígérettel töltve. B-szenárió: a macska nyávog, és megvész az eb. Ma(holnap) egy EP-képviselő válhat jelöltté. Szerencse-kívánat illesse. Szüksége lesz rá.

7)Záró (jövő)kép jön, alkotmányos háttérrel. Tavaly még ez állt az alkotmányban: Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül. Az új Alaptörvényből eltűnt a piacgazdaság fogalma. Már nincs korreláció és határ az állami és a magángazdaság között.

Nézzék csak!

Köszönöm a figyelmet!